

kar imenujemo srce, imajo neizbrisni pečat Ferrerove osebnosti in očitno znamenje osebnega doživetja. Lahko bi rekli, da je vse Ferrerovo delo velik monolog samotarja, ki doživlja z vsem svojim bitjem tragedijo našega časa. Njegov občutljivi duh je zaznaval valove bodočih viharjev, še preden so se pojavili nad obstoječimi družbenimi sestavi. Vse delo je enotno in zaključeno v svojih filozofskih, socioloških in zgodovinskih osnovah, na njem leži podobna senca melanholije, kakor na delu antičnih filozofov in pesnikov, ki so doživljali propad vsega, s čimer so se čutili spojene.

Ali bo latinski duh zopet našel formo, ki bo omogočila nove idejne temelje? To je zadnje veliko stremljenje fašističnega režima v Italiji. Ali pa dozoreva ta forma kje na široki ploskvi Evrazije? Nemara vznikajo bodoče forme kje drugje? V metežu, ki se čedalje bolj razvija okrog nas, pač ni mogoče jasno dogledati obrisov prihajajočega sveta.

Vsekako so Ferrerovi pogledi samo prispevek k sodobni problematiki. Njegova ideja o kvalitativni in kvantitativni civilizaciji je vredna najširše pozornosti zlasti na estetskem, moralnem, političnem in kulturnem področju. Ponavljajo jo tudi mnogi drugi, na pr. fiziolog Alexis Carrel v svoji podnetni knjigi »L'homme, cet inconnu«. »Le Grandi Pagine di Guglielmo Ferrero« v izboru Bogdana Radice pa ostanejo še dolgo izpodbudno berilo italijansko čitajočih intelektualcev.

B. Borko

CVETKO ZAGORSKI: BOG UMIRA. Najprej: Cvetko Zagorski ni romantičen psevdonim, marveč resnično vsakdanje ime. To zaradi tega, da ne bi mislili: ime izdaja poezijo. Romantika, zvonkljanje besed, poetične pokrajine, daleč od resničnega življenja. Res je prav nasprotno. Mnogo življenja, resničnega, vsakdanjega, s ceste, mrtvašnice, kjer se vrši obdukcija umorjenega telesa, sodnijske, kjer sodijo nesrečnim ljudem, ječe, kjer gine mlad človek, redakcije, kjer se stekajo v vrstice tipkajočega stroja nesreče in komedije vsega sveta. Kolporterji na ulici, vojna v Španiji, kriki, beda, dež, ki pada na opolzki tlak.

Kolporterji kričijo,
rdeče črke kričijo:
»Barcelona je padla!«
»Ljudje so vzklikali zmagovalcu,
ki je vjahal prvi,
predrli so vojaške kordone,
poljubljali konjem vojakov nozdrvi,
metali rože na kanone...«

Haha, no passaramos?
Heil, eviva, passaramos, passaramos
po krvi,
po kosteh,
po mrtvih ljudeh
passaramos, passaramos!

Umiranje Boga? Zakaj je prav za prav dobila knjiga tak naslov? Ne, umiranje Boga ne čutiš v tej liriki. Najmočnejša je impresivna, socialna, objektivizirana lirika, daleč za njo pa slabotno zveni erotična, refleksivna; pesem, ki je dala knjigi naslov: »Bog umira« je docela medla in izrazno šibka. Neizživljena, mladostna erotika, ki hrepeni, ne po določeni ženski, temveč po ženskem telesu sploh, daje ozadje dvem, trem, sicer iskrenim, a izrazno zelo siromašnim pesmim. Očitna je na drugi strani težnja za moškim, stvarnim, rajši sarkastičnim kot sentimentalnim izrazom. V tem prižadevanju mladih poetov, ki je na vsak način docela v skladu z modernim občutjem sveta, je vendarle precej afektacije, ki včasih docela po nepotrebnem prežene subtilnejša čustva in subtilnejši izraz. Zbirka je opremljena z linorezi mladega slikarja Lojzeta Šušmelja.

Vladimir Pavšič